

2.4. ΜΥΘΗ

Η μύηση σε μία κοινότητα

Είσοδος και ένταξη στην Εκκλησία

Αριστερά: Βάπτιση ενηλίκων στην Αβάνα της Κούβας. Φωτογραφία από το ierapostoli.wordpress.com.

Δεξιά: Ομαδική βάπτιση παιδιών και ενηλίκων από την Ουκρανία στο βαπτιστήριο της Ι.Μ. Ιερουσαλήμ στον Παρνασσό. Περιοδικό Βημόθυρο, τεύχος 2/3 (2010), σελ. 210.

Τὸ ἱερώτατον Βάπτισμα καὶ ἀναγέννησις ἐστὶ, καὶ ἀνάπλασις, κάθαρσις τε καὶ φωτισμὸς καὶ υἰοθεσία, καὶ χάρισμα καὶ ἁγιασμὸς. Τυποῖ * δὲ ἐξαιρέτως τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν τριήμερον ἔγερσιν.

Συμεὼν Θεσσαλονίκης, *Διάλογος* ΞΒ', PG 155, 221B

* τυποῖ = προτυπώνει

Βαπτίσεις στις Φιλιππίνες από τον π. Σιλουανό Φίλιππο Τόμσον. Πηγή φωτογραφιών: «Orthodox Mission», 25 Ιανουαρίου 2017.

Ευχές του Βαπτίσματος – Προβαπτισματική ευχή

Ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, Κύριε, ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας, καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, ἐπιτίθημι τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὸν δοῦλον (τὴν δούλην) σου (τόνδε) (τήνδε) τὸν καταξιωθέντα (τὴν καταξιωθεῖσαν) καταφυγεῖν ἐπὶ τὸ ἅγιον ὄνομά σου, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερυγῶν σου διαφυλαχθῆναι. Ἀπόστησον ἀπ' αὐτοῦ (αὐτῆς) τὴν παλαιὰν ἐκείνην πλάνην, καὶ ἔμπλησον

αὐτόν (αὐτήν) τῆς εἰς σέ πίστεως καὶ ἐλπίδος καὶ ἀγάπης, ἵνα γνῶ ὅτι σὺ εἶ Θεὸς μόνος, Θεὸς ἀληθινός, καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱός, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τὸ Ἅγιόν σου Πνεῦμα. Δὸς αὐτῷ (αὐτῇ) ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς σου πορευθῆναι, καὶ τὰ ἀρεστά σοι φυλάξαι· ὅτι ἐὰν ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Γράψον αὐτόν (αὐτήν) ἐν βίβλῳ ζωῆς σου καὶ ἔνωσον αὐτόν (αὐτήν) τῇ ποιμνῇ τῆς κληρονομίας σου· δοξασθήτω τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτῷ (αὐτῇ) καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ σου Υἱοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σου Πνεύματος...

Στο ὄνομά σου, Κύριε καὶ Θεέ της ἀλήθειας, καὶ του μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ του Αγίου σου Πνεύματος, βάζω τὸ χέρι μου πάνω στον/η δούλο/η σου (δείνα), που αξιώθηκε νὰ καταφύγει στη βοήθεια που δίνει τὸ ἅγιον Ὄνομά σου καὶ νὰ φυλαχτεῖ κάτω ἀπὸ τις φτερούγες σου. Διώξε ἀπ' αὐτόν/ήν τὴν παλιά ἐκείνη πλάνη καὶ γέμισέ τον/την με πίστη, ἐλπίδα καὶ ἀγάπη γιὰ σένα, ὥστε νὰ μάθει πως ἐσύ εἶσαι ὁ μόνος καὶ ἀληθινός Θεός καὶ ὁ μονογενὴς σου Υἱός, ὁ Κύριος μας Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τὸ Ἅγιόν σου Πνεῦμα. Δώσε του/της τὴ δύναμη νὰ τηρεῖ ὅλες τις ἐντολές σου καὶ νὰ φυλάξει τὰ ἀρεστά σε σένα, γιὰτί ἀν τὰ κάμει αὐτὰ ὁ ἄνθρωπος θὰ ζήσει σύμφωνα μ' αὐτά. Γράψε τον/την στο βιβλίο της ζωῆς σου καὶ ἔνωσε τον/την με τὴν ποιμνὴ του λαοῦ σου. Ἀς δοξαστεῖ ἀπὸ αὐτόν/ήν τὸ ἅγιον ὄνομά σου, καὶ του ἀγαπητοῦ σου Υἱοῦ, του Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ του ζωοποιοῦ σου Πνεύματος...

Ευχές του Βαπτίσματος – Προβαπτισματικὴ εὐχή

(Μετά τὴν ἀπόταξη του σατανά καὶ τὴ σύνταξη με τὸν Χριστό)

Δέσποτα, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, προσκάλεσαι τὸν δούλον (τὴν δούλην) σου (τόνδε) (τήνδε) πρὸς τὸ ἅγιόν σου φῶτισμα, καὶ καταξίωσον αὐτόν (αὐτήν) τῆς μεγάλης ταύτης χάριτος τοῦ ἁγίου σου Βαπτίσματος. Ἀπόδυσον αὐτοῦ (αὐτῆς) τὴν παλαιότητα, καὶ ἀνακαίνισον αὐτόν (αὐτήν) εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ πλήρωσον αὐτόν (αὐτήν) τῆς του Ἁγίου σου Πνεύματος δυνάμεως, εἰς ἔνωσιν τοῦ Χριστοῦ σου· ἵνα μηκέτι τέκνον σώματος ᾖ, ἀλλὰ τέκνον τῆς σῆς Βασιλείας.

Δέσποτα Κύριε καὶ Θεέ μας, προσκάλεσε τὸ δούλο σου / τὴ δούλη σου (δείνα) στο ἅγιόν σου φῶτισμα, καὶ αξίωσέ τον / τὴν νὰ λάβει τὴ μεγάλη αὐτὴ χάρη του ἁγίου σου Βαπτίσματος. Ξέντυσέ τον ἀπὸ τὴν παλιά του κατάσταση, καὶ ἀνανέωσέ τον γιὰ νὰ ἀπολαύσει τὴν αἰώνια ζωὴ καὶ γέμισέ τον με τὴ δύναμη του Ἁγίου σου Πνεύματος, γιὰ νὰ ἐνωθεῖ με τὸ Χριστό σου. Καὶ αὐτό γιὰ νὰ μὴν εἶναι πια παιδί με σαρκικό φρόνημα, ἀλλὰ παιδί της δικῆς σου Βασιλείας...

Εὐχή του Χρίσματος

Αὐτὸς οὖν, Δέσποτα παμβασιλεῦ εὐσπλαγγχε, χάρισαι αὐτῷ καὶ τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου καὶ παντοδυνάμου, καὶ προσκυνητοῦ σου Πνεύματος, καὶ τὴν μετάληψιν τοῦ ἁγίου Σώματος, καὶ τοῦ τιμίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου. Φύλαξον αὐτόν (αὐτήν) ἐν τῷ σῶ ἁγιασμῷ· βεβαιώσον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ πίστει ῥῦσαι ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, καὶ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, καὶ τῷ σωτηρίῳ σου φόβῳ, ἐν ἀγνείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (αὐτῆς) διατήρησον ἵνα, ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ εὐαρεστῶν (εὐαρεστοῦσά) σοι, υἱὸς (θυγατέρα) καὶ κληρονόμος τῆς ἐπουρανίου σου γένηται βασιλείας.

Εσύ λοιπόν, Δέσποτα, βασιλιά των πάντων, σπλαχνικέ, χάρισε σ' αυτόν και τη σφραγίδα της δωρεάς του αγίου και παντοδύναμου και αξιού προσκύνησης Πνεύματός σου, και τη μετάληψη του αγίου Σώματος και του τιμίου Αίματος του Χριστού σου. Φύλαξε αυτόν στον αγιασμό σου. Στερέωσέ τον στην ορθόδοξη πίστη. Γλίτωσέ τον από τον πονηρό κι από όλα τα τεχνάσματά του, και με το σωτήριο φόβο σου διατήρησε την ψυχή του σε καθαρότητα και σε αρετή. Έτσι ώστε να σου είναι ευάρεστος με κάθε έργο και λόγο και να γίνει υιός και κληρονόμος της επουράνιας βασιλείας σου...

Ακολουθία Αγίου Βαπτίσματος, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Στο Γκότσης, Χρ., Μεταλληνός, π. Γ., Φίλιας, Γ., *Ορθόδοξη πίστη και λατρεία Α' Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής - ΙΤΥΕ «Διόφαντος», Αθήνα, 2011, σελ. 118-121.

Προϋποθέσεις και στοιχεία εισόδου – ένταξης στην Εκκλησία

Βαπτίζεται ο δοῦλος (ή δούλη) τοῦ Θεοῦ (δεῖνα) εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, Ἀμήν· καὶ τοῦ Υἱοῦ, Ἀμήν· καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀμήν.

Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν.

Κεῖρεται [...] τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (αὐτῆς), εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς [...].

Ἐνδύεται ὁ δοῦλος (ή δούλη) τοῦ Θεοῦ (ὁ ἢ ἡ δεῖνα) χιτῶνα δικαιοσύνης, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Τελετουργία του Βαπτίσματος

Πρώτα αγιάζεται το νερό και ευλογείται το λάδι με ευχές. Έπειτα λαδώνεται το παιδί από τον ιερέα και στη συνέχεια βυθίζεται τρεις φορές στην κολυμβήθρα. Η τριπλή κατάδυση και ανάδυση στο νερό της κολυμβήθρας σημαίνει τη συμμετοχή του βαπτιζόμενου στην τριήμερη ταφή και την Ανάσταση του Χριστού. Στη συνέχεια, χρίεται με άγιο μύρο, και ντύνεται στα ολόλευκα. Ανήκει πια στον Χριστό και στην Εκκλησία.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο Βάπτισμα έχουν τη σημασία τους. Το νερό με τις ιδιότητες του καθαρισμού, της καταστροφής (πλημμύρας) και της ζωτικότητας συμβολίζει αυτά που γίνονται: ο πιστός καθαρίζεται από την αμαρτία, θάβει τον παλιό άνθρωπο και αναγεννιέται σε μια νέα ζωή. Αλείφεται με λάδι, όπως οι αθλητές της πάλης, γιατί θα παλέψει ενάντια στο κακό και στην αμαρτία. Έχουμε ακόμη μια συμβολική πράξη: το κόψιμο λίγων τριχών από το κεφάλι, από τέσσερα σημεία σε σχήμα σταυρού. Η πράξη αυτή συμβολίζει αφενός μεν μια μικρή θυσία του βαπτιζόμενου στο Λυτρωτή του και αφετέρου ότι ο νέος χριστιανός ανήκει πλέον στον Χριστό, όπως οι δούλοι στην αρχαία εποχή που με την κουρά ανήκαν στον κύριό τους. Το Βάπτισμα ενός παιδιού είναι σημαντικό γεγονός της ζωής του και μια ωραία οικογενειακή γιορτή. Για την Εκκλησία όμως έχει ευρύτερες διαστάσεις: πολιτογραφεί και εγγράφει στα μητρώα της ένα ακόμη μέλος της.

“Όσοι εις Χριστόν έβαπτίσθητε, Χριστόν ένεδύσασθε, Άλληλούια.

Γκότσης, Χρ., Μεταλληνός, π. Γ., Φίλιας, Γ., *Ορθόδοξη πίστη και λατρεία Α΄ Γενικού Λυκείου*, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής - ΙΤΥΕ «Διόφαντος», Αθήνα, 2011, σελ. 120-121.

Βάπτισμα

Το Βάπτισμα δεν είναι μια μαγική πράξη, που προσθέτει μερικές υπερφυσικές δυνάμεις στις φυσικές μας ιδιότητες. Είναι η αρχή αυτής της αιώνιας ζωής, που μας ενώνει εδώ, σ' αυτόν τον «παρόντα» κόσμο, με τον «ερχόμενο» κόσμο και μας κάνει από τώρα μετόχους της βασιλείας του Θεού. [...]

Το Βάπτισμα δεν είναι ένας «αυτοσκοπός» αλλά η αρχή μιας πορείας στην οποία ολόκληρη η κοινότητα, και ιδιαίτερα ο ιερέας, πρόκειται να έχουν αποφασιστικό ρόλο. Είναι η πορεία «της δημιουργίας κατ' εικόνα Χριστού» του νεοφωτίστου, της «ανοικοδομήσεώς» του «επί του θεμελίου των αποστόλων και προφητών», δηλαδή της χριστιανικής διδασκαλίας, είναι η βοήθεια να μην «απορριφθεί» αλλά να «αυξάνει» σε θεοσέβεια».

Αυτό που ξέρουμε ήδη είναι ότι στο παρελθόν όχι μόνο ο υποψήφιος αλλά ολόκληρη η Εκκλησία προετοιμαζόταν για το Βάπτισμα. Διότι γνώριζε ότι με το να δεχτεί μέσα της ένα καινούριο μέλος, δεχόταν την υπευθυνότητα για την αιώνια σωτηρία του[...].

Schmemmann, A., *Εξ ύδατος και πνεύματος*, Μτφρ. Ι. Ροηλίδης, Δόμος, Αθήνα, 1984, σελ. 60-61.

Ο πατήρ Θεολόγος Χρυσανθακόπουλος
τελεί το Βάπτισμα στο Μπραζαβίλ,
Κονγκό.

Νέοι και ένταξη σε θρησκευτικές κοινότητες

Εύη Βουλγαράκη-Πισίνα, *Μυστικότητα*, Ιούνιος 2016. Ακρυλικά σε καμβά. Διαστάσεις 36 x 28 cm.